

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

LGD.410.003.01.2023

Pan
Andrzej Kania
Pomorski Wojewódzki Inspektor
Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Gdańsku
Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin
i Nasiennictwa w Gdańsku
ul. Na Stoku 48
80-874 Gdańsk

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/070 – Wprowadzenie do obrotu nawozów i środków wspomagających uprawę roślin

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Gdańsku, ul. Na Stoku 48, 80-874 Gdańsk (dalej: „WIORiN” lub „Inspektorat”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Andrzej Kania, Pomorski Wojewódzki Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Gdańsku, od 20 maja 2002 r. (dalej: „Wojewódzki Inspektor”)
Zakres przedmiotowy kontroli	Prawidłowość i rzetelność realizacji zadań związanych z wprowadzaniem do obrotu nawozów i środków wspomagających uprawę roślin.
Okres objęty kontrolą	Od 1 lipca 2020 r. do 28 marca 2023 r., tj. do dnia zakończenia czynności kontrolnych w Inspektoracie, z uwzględnieniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeżeli miały one związek z działaniami prowadzonymi w tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontrolerzy	1. Małgorzata Chudzik, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/15/2023 z 10 stycznia 2023 r. 2. Radosław Sobuś, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/38/2023 z 1 lutego 2023 r.

(akta kontroli str. 1-3)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Wojewódzki Inspektor dostosował strukturę organizacyjną WIORiN do realizacji zadań związanych z nadzorem nad wprowadzaniem do obrotu nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” oraz środków wspomagających uprawę roślin. Przypisane zadania w tym zakresie wykonywał Dział Ochrony Roślin i Nawozów³ oraz oddziały WIORiN⁴. NIK pozytywnie ocenia fakt podjęcia przez Wojewódzkiego Inspektora współpracy z Wojewódzkim Inspektoratem Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w Gdańsku⁵, w związku z przejęciem obowiązków sprawowania ww. nadzoru przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa⁶. Powyższe umożliwiło pozyskanie m.in. dokumentacji dotyczącej podmiotów kontrolowanych przez WIJHAR-S, dostępu do prowadzonych uprzednio spraw oraz informacji o właściwym poborze próbek, sporządzeniu protokołów pobrania próbek, czy analizie dokumentów towarzyszących kontroli. Pomimo nieprzeprowadzenia naborów do pracy, spowodowanych brakiem dodatkowych środków finansowych na nowe zadania, Wojewódzki Inspektor zrealizował minimalne założenia harmonogramów pobierania próbek na lata 2021 i 2022⁷ w zakresie liczby kontroli i liczby pobranych

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: „ustawa o NIK”.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dalej: „DORiN”.

⁴ Komórki organizacyjne WIORiN w: Bytowie, Chojnicach, Człuchowie, Gdańsku, Kościerzynie, Kwidzynie, Lęborku, Malborku, Nowej Wsi Rzecznej, Nowym Dworze Gdańskim, Pucku i Słupsku, dalej: „oddziały”.

⁵ Dalej: „WIJHAR-S”.

⁶ Dalej: „PIORiN”.

⁷ Przekazany pismem znak BORiN.550.23.2021.1 z 28 kwietnia 2021 r. „Harmonogram pobierania próbek nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” oraz środków wspomagających uprawę roślin na 2021 rok.” (dalej: „harmonogram pobierania próbek na rok 2021”) oraz przekazany pismem znak BORiN.550.4.2022.1 z 16 lutego 2022 r. „Harmonogram pobierania próbek nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE”

próbek. Podejmował także kontrole interwencyjne, reagując na zgłoszenia, które wpływały do WIORiN. Ponadto Wojewódzki Inspektor, jego Zastępca oraz Kierownik DORiN podejmowali działania w celu monitorowania wykonania zadań w przedmiotowym zakresie. Jednak w ramach przeprowadzanych przez Wojewódzkiego Inspektora kontroli nie badano w ogóle zanieczyszczeń, w tym m.in. tych, o których mowa w § 14 pkt 1 i 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi⁸ z dnia 18 czerwca 2008 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o nawozach i nawożeniu⁹. Natomiast badania parametrów jakościowych były wykonane w ograniczonym zakresie, gdyż co do zasady zlecano je jedynie pod względem parametrów jakościowych deklarowanych przez producentów na etykietach, a szczegółowa weryfikacja możliwości przeprowadzenia tych badań następowała w momencie przekazywania próbek do Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Gdańsku¹⁰. Pozostałe nieprawidłowości obejmowały przede wszystkim:

- nałożenie kary grzywny, o której mowa w art. 41 ust. 1 ustawy o nawozach i nawożeniu¹¹ oraz opłaty naliczonej na podstawie art. 38 ww. ustawy, na podmiot pośredniczący w sprzedaży, a nie producentów nawozów,
- zmianę rodzaju pobieranych próbek w stosunku do harmonogramu pobierania próbek na rok 2022 bez uzyskania wymaganej zgody GIORiN,
- nierzetelne sporządzenie jednego protokołu kontroli, w którym nie opisano jako nieprawidłowości stwierdzonej niezgodności nazwy producenta i produktu na etykiecie opakowania środka wspomagającego uprawę roślin z wydaną decyzją Ministra,
- niedołączenie do pięciu protokołów kontroli (z 15 objętych badaniem) wymaganych załączników, których wzory określono zarządzeniem nr 15/2020 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa¹² w sprawie wprowadzenia procedury kontroli¹³,
- podpisanie siedmiu (z 15 badanych) protokołów kontroli po upływie okresu ważności upoważnienia do przeprowadzenia czynności kontrolnych oraz trzech protokołów – przed wpływem do WIORiN sprawozdań z wynikami badań próbek,
- przekazanie 19 z 20 protokołów pobrania próbek bez zlecenia, wymaganego zarządzeniem nr 1/2021 Głównego Inspektora w sprawie wprowadzenia procedury pobierania próbek¹⁴,
- przekazanie 14 z 20 próbek do badań laboratoryjnych dopiero po upływie od sześciu do 12 dni od ich pobrania,
- naliczenie kontrolowanemu podmiotowi w zaniżonej o 130,51 zł wysokości kwoty opłaty sankcyjnej, o której mowa w art. 37 ust. 1 ustawy o nawozach i nawożeniu,
- naliczenie kontrolowanym podmiotom dwóch opłat za przeprowadzenie czynności kontrolnych i badań laboratoryjnych, o których mowa w art. 38 ustawy o nawozach i nawożeniu, w kwocie zawyżonej łącznie o 40 zł,

oraz środków wspomagających uprawę roślin oraz po 16 lipca 2022 r. produktów nawozowych UE na 2022 rok" (dalej: „harmonogram pobierania próbek na rok 2022”).

⁸ Dalej: „Minister”.

⁹ Dz. U. Nr 119, poz. 765 ze zm., dalej: „rozporządzenie w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o nawozach i nawożeniu”.

¹⁰ Dalej: „OSCh-R w Gdańsku”.

¹¹ Ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. z 2023 r. poz. 569) w brzmieniu obowiązującym do 2 grudnia 2022 r.

¹² Dalej: „Główny Inspektor”.

¹³ Zarządzenie nr 15/2020 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 17 listopada 2020 r. w sprawie wprowadzenia procedury kontroli w zakresie wprowadzenia do obrotu nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” oraz środków wspomagających uprawę roślin (dalej: „zarządzenie nr 15/2020 Głównego Inspektora”).

¹⁴ Zarządzenie nr 12/2021 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 29 kwietnia 2021 r. w sprawie wprowadzenia procedury pobierania próbek nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” oraz środków wspomagających uprawę roślin.

- brak monitorowania uiszczenia przez skontrolowane podmioty opłat, o których mowa w art. 38 ustawy o nawozach i nawożeniu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu faktycznego

1. Zgodnie z § 4 statutu WIORiN, wprowadzonym zarządzeniem Wojewody Pomorskiego z dnia 9 maja 2021 r. w sprawie nadania statutu Wojewódzkiemu Inspektoratowi Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Gdańsku, przedmiotem jego działania był m.in. nadzór nad wprowadzaniem do obrotu nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” i środków wspomagających uprawę roślin. W statucie określono również, że w skład WIORiN wchodził m.in. Dział Ochrony Roślin i Nawozów¹⁵.

Zadania związane z nadzorem nad wprowadzeniem do obrotu nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” i środków wspomagających uprawę roślin Wojewódzki Inspektor przypisał z dniem 1 marca 2021 r., w Regulaminie organizacyjnym WIORiN¹⁶:

a) DORiN, do zadań którego należał m.in.:

- nadzór nad wprowadzeniem do obrotu oraz konfekcjonowanie nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” oraz środków wspomagających uprawę roślin,
- nadzór nad przestrzeganiem przepisów dotyczących znakowania i pakowania nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” oraz środków wspomagających uprawę roślin,
- koordynacja i nadzór nad pobieraniem próbek nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” oraz środków wspomagających uprawę roślin do badań laboratoryjnych,
- prowadzenie oceny zgodności nawozów i środków wspomagających uprawę roślin w rozumieniu przepisów rozporządzenia UE nr 2019/515 w sprawie wzajemnego uznawania towarów¹⁷,
- przygotowywanie merytoryczne decyzji administracyjnych i wniosków do sądu o ukaranie,
- kontrola wykonania obowiązków nałożonych w drodze decyzji administracyjnej,
- opracowywanie planów pracy i kontroli oraz przygotowywanie sprawozdań i informacji z wykonania zadań z zakresu ochrony roślin i nawozów,
- nadzór nad oddziałami w zakresie prowadzonych spraw,

b) oddziałom WIORiN m.in.:

- kontrolę wprowadzania do obrotu oraz konfekcjonowanie nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” oraz środków wspomagających uprawę roślin,
- kontrolę przestrzegania przepisów dotyczących znakowania i pakowania nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” oraz środków wspomagających uprawę roślin,
- pobieranie próbek nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” oraz środków wspomagających uprawę roślin do badań laboratoryjnych.

(akta kontroli str. 20-66)

¹⁵ Wcześniej: Dział Ochrony Roślin i Techniki.

¹⁶ Załącznik do zarządzenia nr 4/2021 Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Gdańsku z dnia 11 lutego 2021 r. w sprawie ustalenia Regulaminu organizacyjnego Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa (dalej: „Regulamin organizacyjny”).

¹⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/515 z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie wzajemnego uznawania towarów zgodnie z prawem wprowadzonych do obrotu w innym państwie członkowskim oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 764/2008 (Dz. U. UE. L. z 2019 r. Nr 91, str. 1).

Zadania związane z nadzorem nad wprowadzaniem do obrotu nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” i środków wspomagających uprawę roślin realizowali pracownicy DORiN oraz pracownicy oddziałów WIORiN (łącznie 14 osób), przy czym:

- 10 pracowników miało wyszczególnione ww. zadania w zakresach czynności,
- jednemu pracownikowi powierzono pisemnie wykonywanie ww. zadań oraz przyznano dodatek zadaniowy wynikający z art. 88 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej¹⁸,
- trzech pracowników realizowało ww. zadania bez stosownych zapisów w zakresach czynności. W tej sprawie Wojewódzki Inspektor wyjaśnił m.in., że osoby te realizowały obowiązki zgodnie z przyjętym Regulaminem organizacyjnym.

(akta kontroli str. 10, 67-96, 370-371)

Według stanu na dzień 16 marca 2023 r. Wojewódzki Inspektor prowadził przygotowania do ogłoszenia naborów na cztery stanowiska dotyczące zatrudnienia pracowników do realizacji zadań związanych z nadzorem nad wprowadzaniem do obrotu nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” oraz środków wspomagających uprawę roślin (trzech pracowników do oddziałów i jednego do DORiN). Wojewódzki Inspektor wyjaśnił, że uprzedni brak naborów wynikał z braku środków finansowych pozwalających na nowe zatrudnienia. Natomiast liczba pracowników WIORiN realizujących zakres wprowadzania nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” oraz środków wspomagających uprawę roślin do obrotu w latach 2020-2022 pozwalała na zrealizowanie harmonogramu pracy. Liczba planowanych kontroli (po sześć) mogła być wykonana przez dotychczas zatrudnionych inspektorów.

(akta kontroli str. 11, 459)

Wojewódzki Inspektor wyjaśnił, że celem działania Inspekcji jest zapewnienie producentom rolnym i użytkownikom ostatecznym stosowania nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” i środków wspomagających uprawę roślin spełniających wymagania określone przepisami prawa. Ponadto wyjaśnił, że aby cel ten zrealizować, prowadzony jest nadzór nad wprowadzaniem do obrotu tych nawozów poprzez kontrolę i pobieranie próbek do badań laboratoryjnych (aby sprawdzić ich jakość).

Kontrole w zakresie nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu nawozów i środków wspomagających uprawę roślin zostały określone w Planach Pracy Oddziałów oraz DORiN na lata 2021, 2022¹⁹. Zgodnie z ww. planami:

- na 2021 r. m.in.: zaplanowano objęcie kontrolą kompleksową co najmniej sześciu podmiotów, przy czym co najmniej jedna kontrola powinna dotyczyć nawozów o wysokiej zawartości azotu na bazie azotanu oraz jedna – wapna nawozowego, zgodnie z harmonogramem pobierania próbek na rok 2021 r.,
- na 2022 r. m.in.: zaplanowano przeprowadzenie kontroli planowych, w których zakładano pobranie po co najmniej dwie próbki: nawozów organicznych lub organiczno-mineralnych, nawozów nieorganicznych lub mineralnych, polepszaczy glebowych lub środków poprawiających właściwości gleby oraz co najmniej cztery próbki pozostałych produktów, zgodnie z harmonogramem pobierania próbek na rok 2022 r.

¹⁸ Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (Dz. U. z 2022 r. poz. 1691).

¹⁹ „Plan pracy Działu Ochrony Roślin i Techniki WIORiN w Gdańsku na 2021 rok” z 15 stycznia 2021 r., „Plan pracy dla Oddziałów WIORiN w Gdańsku z zakresu Ochrony Roślin i Techniki na 2021 r.” z 15 stycznia 2021 r., „Plan pracy Działu Ochrony Roślin i Nawozów WIORiN w Gdańsku na 2022 rok” z 1 lutego 2022 r. oraz „Plan pracy dla Oddziałów WIORiN w Gdańsku z zakresu Ochrony Roślin i Nawozów na 2022 r.” z 1 lutego 2022 r.

Powyższe było zgodne z Wytycznymi do planu pracy Wojewódzkich Inspektoratów Ochrony Roślin i Nasiennictwa na rok 2021 i 2022²⁰.

W WIORiN sporządzono także plany kontroli w ramach nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu środków ochrony roślin i nawozów oraz stosowaniem środków ochrony roślin dla oddziałów na lata 2021-2022²¹, w których wytypowano łącznie 25 przedsiębiorców do kontroli w zakresie nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu nawozów, nawozów oznaczonych znakiem NAWÓZ WE oraz środków wspomagających uprawę roślin, z tego 16 na 2021 r. oraz dziewięciu na 2022 r. Plany kontroli zakładały także możliwość przeprowadzenia kontroli u innych przedsiębiorców według potrzeb. Z wyjaśnień Wojewódzkiego Inspektora wynikało, że z uwagi na to, że plany kontroli zostały sporządzone przed otrzymaniem z GIORiN harmonogramów pobierania próbek²² służyły one jako baza podmiotów, na podstawie której realizowano harmonogram GIORiN. W przypadku braku odpowiedniego podmiotu w planie kontroli w celu zrealizowania wytycznych wskazanych w harmonogramie GIORiN dobierano podmioty do kontroli na podstawie posiadanej wiedzy inspektorów, którzy realizując kontrole w ww. zakresie przeprowadzali analizę i typowali do kontroli przedsiębiorców posiadających wskazany asortyment wymagany w zakresie przeprowadzenia badań laboratoryjnych. Ponadto Kierownik DORiN wyjaśnił m.in., że do kontroli typowano największych producentów i dystrybutorów wprowadzających nawozy w dużych opakowaniach (big bag) oraz przeznaczonych dla użytkowników profesjonalnych.

(akta kontroli str. 9-10, 181-300, 350-353, 357-358)

WIORiN nie prowadził kontroli w zakresie wprowadzania do obrotu nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” oraz środków wspomagających uprawę roślin w 2020 r. Wojewódzki Inspektor wyjaśnił, że w pierwszym półroczu kontrole w ww. obszarze były prowadzone przez Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w Gdańsku. Natomiast w 2020 r. po przejęciu kompetencji przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa prowadzone były konferencje, szkolenia, warsztaty organizowane przez GIORiN, zmierzające do przekazania wiedzy inspektorom z zakresu nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” oraz środków wspomagających uprawę roślin. Również w tym czasie nawiązana została współpraca z Pomorskim Wojewódzkim Inspektorem Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w Gdańsku w celu przekazania dokumentacji podmiotów kontrolowanych w ostatnich latach, oraz spraw związanych z ewentualnym wydaniem decyzji administracyjnych.

(akta kontroli str. 301, 315-326, 459, 1071-1076)

W WIORiN nie prowadzono jednego wykazu podmiotów wprowadzających do obrotu/dystrybuujących nawozy, nawozy oznaczone znakiem „NAWÓZ WE” i środków wspomagających uprawę roślin. Kierownik DORiN wyjaśnił, że nie przewidywały tego przepisy prawa. Natomiast WIORiN prowadził tabele zawarte w planach kontroli dla oddziałów, w których uwzględniono największych producentów i dystrybutorów. Plany kontroli dla oddziałów były aktualizowane z nowym rokiem kalendarzowym. Dopiero w trakcie trwania kontroli NIK WIORiN otrzymał z GIORiN wzór wykazu podmiotów podlegających nadzorowi przez WIORiN. WIORiN w latach 2020-2022 identyfikował produkty/producentów nawozów nie ujętych w oficjalnym

²⁰ Wytyczne do planu pracy Wojewódzkich Inspektoratów Ochrony Roślin i Nasiennictwa przekazane przez Głównego Inspektora pismem znak BDG.071.64.2020 z 30 grudnia 2020 r. (na rok 2021) oraz pismem znak WOP.010.21.2021 z 31 grudnia 2021 r. (na rok 2022).

²¹ Dalej: „plany kontroli”.

²² Pisma znak sprawy: BORiN.550.23.2021.1 z dnia 28 kwietnia 2021 r. i BORiN.550.4.2022.1 z dnia 16 lutego 2022 r.

rejestrze prowadzonym przez Ministra na podstawie: wyników wcześniejszych kontroli przeprowadzonych przez WIJHAR-S i wywiadu prowadzonego przez pracowników oddziałów WIORiN w punktach wprowadzania środków ochrony roślin. Ponadto z wyjaśnień Kierownika DORiN wynikało, że nie było możliwości zweryfikowania, czy wszystkie podmioty zostały zidentyfikowane przez WIORiN, m.in. ze względu na: brak informacji na stronie internetowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi²³ o podmiotach wprowadzających nawozy oznaczone znakiem „NAWÓZ WE”, ponieważ nie podlegają rejestracji oraz brakiem obowiązku informowania Wojewódzkiego Inspektora o prowadzonej działalności produkcyjnej, dystrybucyjnej w zakresie wprowadzania nawozów na terenie województwa.

(akta kontroli str. 273-300, 450-451, 454-455, 466-470)

2. Zgodnie ze sprawozdaniem ORiN 11a²⁴ w 2022 r. zidentyfikowano 526 podmiotów wprowadzających do obrotu lub dystrybuujących/sprzedających²⁵ nawozy, nawozy oznaczone znakiem „NAWÓZ WE” oraz środki wspomagające uprawę roślin. W latach 2021-2022 przeprowadzono 15 kontroli, które dotyczyły 11 pomiotów, co stanowiło 2,1% zidentyfikowanych podmiotów. W ramach przeprowadzonych kontroli:

- 12 było planowych, a trzy interwencyjne (w celu sprawdzenia potencjalnych nieprawidłowości wskazanych w trzech pismach, które wpłynęły do WIORiN),
- pobrano 20 próbek w 10 kontrolach, z tego: cztery próbki dotyczyły nawozów (w trzech kontrolach) oraz po osiem – nawozów oznaczonych znakiem „NAWOZ WE” (w pięciu kontrolach) i środków wspomagających uprawę roślin (w pięciu kontrolach).

Zgodnie z minimalnymi założeniami harmonogramu pobrania próbek na rok 2021 należało pobrać minimum: trzy próbki wapna nawozowego/środka wapnującego, trzy próbki nawozów oznaczonych znakiem "NAWÓZ WE", jedną próbkę nawozów o wysokiej zawartości azotu na bazie azotanu amonu i trzy próbki pozostałych nawozów i środków wspomagających uprawę roślin – ww. założenia zostały zrealizowane.

Zgodnie z minimalnymi założeniami harmonogramu pobrania próbek na rok 2022 należało pobrać minimum: dwie próbki nawozów organicznych lub organiczno-mineralnych, dwie próbki nawozów nieorganicznych lub mineralnych, dwie próbki polepszaczy glebowych lub środków poprawiających właściwości gleby oraz cztery próbki pozostałych produktów. Ustalono, że pobrano jedną próbkę (zamiast dwóch) nawozu organicznego lub mineralno-organicznego, gdyż omyłkowo do tej kategorii zaliczono środek wspomagający uprawę roślin (podłoże) oraz pobrano cztery (zamiast dwóch) próbki nawozów nieorganicznych lub mineralnych oraz trzy (zamiast czterech) próbki pozostałych produktów. Na powyższe nie uzyskano zgody GIORiN, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

Ponadto ustalono, że:

- z 15 przeprowadzonych kontroli: w dwóch (13,3%) stwierdzono naruszenia dotyczące niespełnienia minimalnych wymagań jakościowych łącznie trzech produktów – jednego środka wspomagającego uprawę roślin i dwóch nawozów, w jednej (6,7%) – stwierdzono wprowadzenie środka wspomagającego uprawę roślin bez pozwolenia na wprowadzenie do obrotu oraz brak etykiet

²³ Dalej: „MRiRW”.

²⁴ „Sprawozdanie ORiN 11a podmioty i kontrole z kontroli wprowadzania do obrotu nawozów, nawozów WE i środków wspomagających uprawę roślin oraz udostępniania produktów nawozowych UE za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r.”

²⁵ Zgodnie ze sprawozdaniem kategorie obejmowały: producent/wprowadzający do obrotu/importer, a także punkty obrotu i inne (np. dystrybutorzy, hurtownicy, miejsca sprzedaży, upoważnieni przedstawiciele).

na opakowaniach jednostkowych umożliwiających identyfikację środka wspomagającego uprawę roślin,

- trzy z 20 pobranych próbek (15%) nie spełniały wymagań jakościowych,
- w jednej kontroli (6,7%) wydano zalecenie pokontrolne,
- na trzy podmioty nałożono karę grzywny w drodze mandatu za naruszenia, o których mowa w art. 40 i 41 ustawy o nawozach i nawożeniu na łączną kwotę 0,9 tys. zł (średnio 0,3 tys. zł), przy czym w jednym przypadku na podmiot, który zgodnie z ustawową definicją²⁶ nie był podmiotem wprowadzającym produkt do obrotu, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”,
- wydano jedną decyzję w trybie art. 37 ust. 2 ustawy o nawozach i nawożeniu,
- nie wydawano decyzji administracyjnych, o których mowa w art. 31 ust. 1, pkt 1 i 2 ww. ustawy.

(akta kontroli str. 18-19, 191-204, 216-219, 327-332, 339-340, 350-352, 413-419, 451, 959-600)

3. Z badania, którym objęto dokumentację 15 kontroli przeprowadzonych w latach 2021-2022 wynikało, że:

- we wszystkich kontrolach pracownicy WIORiN posiadali stosowne upoważnienia do przeprowadzenia kontroli, przy czym w siedmiu przypadkach podpisania protokołów kontroli dokonano po upływie daty ważności upoważnienia do przeprowadzenia czynności kontrolnych, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”,
- każdorazowo, zgodnie z art. 48 ust. 1 ustawy Prawo przedsiębiorców²⁷, kontrolowane podmioty zawiadamiano o zamiarze wszczęcia kontroli, a kontrole przeprowadzono w terminie określonym w art. 48 ust. 2, 4 lub 5 ww. ustawy,
- 19 z 20 pobranych próbek przekazano do OSCh-R w Gdańsku, a jedną do Laboratorium Badawczego Instytutu Nowych Syntezy Chemicznych w Puławach, gdzie zbadano cykle termiczne i retencję oleju (porowatość)²⁸,
- każdorazowo sporządzano protokół z przeprowadzonej kontroli, przy czym w jednym przypadku nie odnotowano w nim jako nieprawidłowości rozbieżności pomiędzy nazwą producenta i produktu wykazaną na etykiecie opakowania produktu, a nazwą producenta i produktu wykazaną w decyzji Ministra, o której mowa w art. 4 ust. 2 ustawy o nawozach i nawożeniu, co skutkowało brakiem zastosowania kary grzywny lub innych środków określonych w art. 41 kodeksu wykroczeń²⁹ wobec podmiotu wprowadzającego ten środek do obrotu, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”,
- przekazanie próbek do badań następowało wraz z protokołem pobrania próbek, jednak (w 19 z 20 przypadków) bez zlecenia, o którym mowa w pkt VI „Protokół pobrania próbek” zarządzenia nr 1/2021 Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa z dnia 29 kwietnia 2021 r. w sprawie wprowadzenia procedury pobierania próbek nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” oraz środków wspomagających uprawę roślin³⁰, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”,
- w siedmiu kontrolach na 10 (w których pobierano próbki) do protokołu kontroli załączono załącznik nr 8 do Zarządzenia nr 15/2020 Głównego Inspektora „Wykaz kontrolowanych produktów”, natomiast ww. dokumentu nie załączono – do trzech protokołów kontroli; ponadto do dwóch protokołów kontroli (na dwie kontrole, w których stwierdzono nieprawidłowości) – nie załączono załącznika nr 9 „Wykaz

²⁶ Określoną w art. 2 ust. 1 pkt 13 lit. a ustawy o nawozach i nawożeniu.

²⁷ Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2023 r. poz. 221).

²⁸ Koszt badania wyniósł 420 zł netto.

²⁹ Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2022 r. poz. 2151, ze zm.).

³⁰ Dalej: „zarządzenie nr 1/2021 GIORIN w sprawie wprowadzenia procedury pobierania próbek”.

zakwestionowanych produktów”, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”,

- na 15 kontroli ogółem, w 12 określono poprawnie rodzaj kontroli, a w trzech – błędnie, tj. „planowana” zamiast „interwencyjna”, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

Co do zasady pobierane próbki badano pod względem parametrów jakościowych deklarowanych przez producentów, przy czym wystąpiły różnice zarówno pomiędzy parametrami deklarowanymi przez producentów, a parametrami zlecanymi do badań w protokołach pobrania próbek (dotyczy czterech produktów), jak również pomiędzy parametrami zlecanymi w protokołach pobrania próbek, a badanymi przez laboratorium (dotyczy dziesięciu produktów). Szczegółowa weryfikacja możliwości przeprowadzenia badań parametrów jakościowych pobranych próbek nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” oraz środków wspomagających uprawę roślin następowała w momencie przekazywania tych próbek do OSCh-R w Gdańsku. Na skutek powyższego część badań wskazanych w pierwotnym zleceniu badań (w protokole pobrania próbek) nie była wykowana – zlecenie modyfikowano w tym zakresie, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”. Natomiast w żadnym przypadku nie zlecano badania zanieczyszczeń (co również opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”), przy czym w przypadku zanieczyszczeń biologicznych Kierownik DORiN wyjaśnił, że brak zlecenia badań na zanieczyszczenia biologiczne dla środków wspomagających uprawę roślin, w tym poprawiających właściwości gleby oraz nawozów, wynikał z faktu, że inspektorzy uznali, że ww. środki produkowane były z surowców, które nie stwarzały zagrożenia dla zdrowia i życia człowieka oraz środowiska naturalnego. Użyte do produkcji surowce, m.in. torfy (naturalna kopalina), sparowane ziemniaki, pasza (...) nie stanowiły zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi oraz środowiska naturalnego. Dodatkowo podczas jednej kontroli przedsiębiorca przedłożył wyniki badań na zawartość metali ciężkich oraz pasożyty jelitowe. Wyniki badań w przedłożonych sprawozdaniach nie przekraczały dopuszczalnych wartości zanieczyszczeń oraz nie wykryto pasożytów.

(akta kontroli str. 595-1036, 437-439)

W latach 2021-2022 wydano jedno zalecenie pokontrolne dotyczące zaprzestania oferowania produktu na portalach internetowych do czasu uzyskania pozwolenia Ministra w zakresie wprowadzania do obrotu środków poprawiających właściwości gleby. Kierownik DORiN wyjaśnił, że realizację wydanego zalecenia pokontrolnego monitorowano kilkakrotnie poprzez portal internetowy, na którym przedsiębiorca dokonywał wprowadzania do obrotu środków poprawiających właściwości gleby jeszcze przed przeprowadzeniem czynności kontrolnych. Nie stwierdzono oferowania tych produktów przez przedsiębiorcę. Ponadto przedsiębiorca poinformował telefonicznie Kierownika DORiN o wykonaniu zalecenia. Inspektor nie sporządził dokumentacji z przeglądania strony internetowej i rozmowy telefonicznej.

(akta kontroli str. 19, 340, 440)

W trakcie kontroli na podstawie art. 12 pkt 3 ustawy o NIK zlecono Wojewódzkiemu Inspektorowi przeprowadzenie kontroli w dwóch podmiotach wprowadzających do obrotu produkty, powstałe z komunalnych osadów ściekowych. W jednym przypadku, w pierwszym dniu czynności kontrolnych przedsiębiorca oświadczył, że na terenie przedsiębiorstwa nie było produktu gotowego przeznaczonego do wprowadzenia do obrotu. W związku z powyższym inspektorzy WIORiN odstąpili od pobrania próbek. W trakcie czynności kontrolnych inspektorzy m.in. przeprowadzili oględziny miejsca składowania produktu i sporządzili protokół oględzin. Z przedłożonych przez przedsiębiorcę sprawozdań z wyników poprzednich badań wynikało, że w próbce osadu ściekowego pobranego w stacji mechanicznego

odwadniania osadu (osad surowy) potwierdzono obecność Salmonelli sp., natomiast w próbce gotowego produktu nie potwierdzono obecności ani Salmonelli sp., ani żywych jaj pasożytów jelitowych. Przedsiębiorca został zobowiązany do poinformowania WIORiN o zakończeniu procesu produkcyjnego i zamiarze wprowadzenia do obrotu produkowanego środka.

W drugim przypadku inspektorzy w pierwszym dniu prowadzenia czynności kontrolnych zostali poinformowani, że na terenie przedsiębiorstwa znajduje się produkt po procesie kompostowania, lecz nie jest produktem gotowym, gdyż oczekuje na wyniki badań i zostanie wprowadzony do obrotu po uzyskaniu pozytywnych wyników badań przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium. W związku z powyższym przeprowadzono oględziny magazynu gotowego kompostu, a poboru próbek dokonano po otrzymaniu przez przedsiębiorcę wyników badań. Przeprowadzone na zlecenie WIORiN badania w zakresie zawartości chromu (Cr), kadmu (Cd), niklu (Ni), ołowiu (Pb) oraz rtęci (Hg) nie wykazały nieprawidłowości³¹, nie stwierdzono także obecności Salmonella sp., ani obecności żywych jaj pasożytów jelitowych z rodzajów Ascaris, Trichuris i Toxocara. W trakcie kontroli stwierdzono, że przedsiębiorca nie przedkładał nabywcom informacji umożliwiającej identyfikację produktu poprzez podanie: numeru pozwolenia i określenia wymagań jakościowych. W trakcie czynności kontrolnych przedsiębiorca uaktualnił treść etykiety o ww. informacje, z związku z czym inspektorzy odstąpili od nałożenia kary pieniężnej.

(akta kontroli str. 471-592)

4. Badania pobranych próbek nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” oraz środków wspomagających uprawę roślin w latach 2021-2022 r. zlecane były:

- w OSCh-R w Gdańsku (19 próbek) na podstawie porozumienia w sprawie współpracy w zakresie kontroli jakości nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” i środków wspomagających uprawę roślin z dnia 8 września 2020 r. zawartego pomiędzy Głównym Inspektorem a Dyrektorem Krajowej Stacji Chemiczno-Rolniczej,
- w Instytucie Nowych Syntezy Chemicznych w Puławach³² (jedna próbka), zgodnie z informacją o takiej możliwości, zawartą w harmonogramie pobierania próbek na rok 2021.

(akta kontroli str. 5, 193, 595-600, 1113-1116)

Spośród 24 badań parametrów jakościowych w 2021 r.:

- trzy badania stanowiły badania oznaczone przez OSCh-R w Gdańsku jako nieakredytowane (w tym jedno badanie, którego wyniki był poza zakresem metodyki badawczej),
- jedno badanie wykonano na podstawie metody badawczej wycofanej bez zastąpienia,
- jedno badanie dało wynik poza zakresem metodyki badawczej (przy czym, w sprawozdaniu nie oznaczano akredytacji lub jej braku).

Natomiast spośród 31 badań parametrów w 2022 r. pięć stanowiło badania oznaczone przez OSCh-R w Gdańsku jako nieakredytowane, przy czym jedno dotyczyło wyniku powyżej górnej granicy zakresu pomiarowego.

Łącznie 10 z 55 badań parametrów zlecono w OSCh-R w Gdańsku, pomimo że zgodnie z harmonogramem pobierania próbek na rok 2021³³ i/lub szczegółowymi

³¹ Przy czym dwa wyniki badań były poniżej dolnej granicy zakresu pomiarowego zastosowanej metody (Cd i Pb).

³² Dalej: „Instytut”.

³³ Tabela 2 – Akredytowane metody stosowane w przez poszczególne OSCh-R w podziale na rodzaje produktów na dzień 03.02.2021 r.

informacjami o zakresach badawczych parametrów poszczególnych OSCh-R³⁴ ww. badania stanowiły w tej OSCh-R badania nieakredytowane (tj. badania niewymienione w tabeli nr 2 harmonogramu pobierania próbek na rok 2021 dla danej OSCh-R) lub wartości badanych parametrów potencjalnie mogły nie mieścić się w zakresie metodyki badawczej. Na skutek powyższego łącznie 10 wyników badań (18%) stanowiło wyniki nieakredytowane³⁵, przy czym: trzy dotyczyły wyniku powyżej górnej granicy zakresu pomiarowego oraz jeden wynik opracowano na podstawie metody badawczej wycofanej bez zastąpienia.

(akta kontroli str. 595-600, 739, 706-709, 782-783, 917-918, 921-922, 970-971, 1000-1001)

Kierownik WIORiN wyjaśnił m.in., że zlecenie badań parametrów próbek przekazywanych do OSCh-R w Gdańsku, odbywało się na podstawie protokołów pobrania próbki, w których (w pkt. 7.2) znajdowała się informacja dotycząca zakresu badań. WIORiN zlecał przeprowadzenie badań zazwyczaj pod kątem jakości nawozu, a parametry jakości badanego nawozu inspektorzy pozyskiwali głównie z etykiet producenta zamieszczonych na opakowaniu produktu gotowego. Próby pobranych nawozów przekazywane były do OSCh-R w Gdańsku, dla których pracownik OSCh-R w Gdańsku dokonywał zmiany zlecenia za zgodą pracownika WIORiN. Zmiany zlecenia podyktowane były tym, że laboratorium nie miało możliwości realizacji wskazanych zakresów badań wykazanych w protokołach pobrania próbki. Ponadto Kierownik DORiN wyjaśnił, że inspektorzy przed pobraniem próbki będąc u przedsiębiorcy analizowali możliwości wykonania i akredytacji metod badawczych laboratorium na podstawie udostępnionych materiałów do harmonogramu GIORiN pod kątem badań zawartości składników nawozowych wyrażonych w formie pierwiastków chemicznych. Inspektorzy nie weryfikowali szczegółowych zakresów badawczych danych parametrów, ponieważ nie zostały wyszczególnione w harmonogramie. Szczegółowa analiza następowała w momencie przekazania próbek do laboratorium.

(akta kontroli str. 437-438, 451-452)

Od pobrania próbek do wpływu sprawozdania z wynikami do WIORiN upływało od 14 do 48 dni w 2021 r. i od 19 do 55 dni w 2022 r., przy czym od daty przyjęcia próbki do laboratorium do daty wpływu do WIORiN sprawozdania z wynikami badań upływało od 13 do 45 dni w roku 2021 r. i od siedmiu do 54 dni w 2022 r. W próbkach, które nie spełniły wymagań jakościowych deklarowanych przez producenta, upływało: 40 i 54 dni. Po tym czasie wycofanie produktów z obrotu nie było możliwe, ze względu na ich wyprzedanie. Wojewódzki Inspektor wyjaśnił, że nie miał wpływu na określenie czasu przeprowadzania badań. Czas od pobrania próbki do przekazania jej do OSCh-R w Gdańsku lub Instytutu wynosił w latach 2021-2022 od zera do 12 dni, przy czym w 14 próbkach – od 6 do 12 dni, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 452, 593-600, 895, 958)

5. W latach 2021-2022 Wojewódzki Inspektor nie zawiadamiał Ministra o nieprawidłowościach stwierdzonych w toku przeprowadzonych kontroli w związku z art. 7 ust. 2 i 2a ustawy o nawozach i nawożeniu. Zgodnie z art. 7 ust. 2 pkt 1 Minister właściwy do spraw rolnictwa cofa, w drodze decyzji, pozwolenie na wprowadzenie do obrotu nawozu albo środka wspomagającego uprawę roślin, o którym mowa w art. 4 ust. 1, jeżeli nie są przestrzegane wymagania jakościowe określone w pozwoleniu. W okresie objętym kontrolą wystąpiły dwa przypadki niespełnienia ww. wymagań, tj.:

³⁴ Dostępny na stronie Polskiego Centrum Akredytacji.

³⁵ Tj. wyniki oznaczone jako nieakredytowane przez OSCh-R i/lub wyniki poza zakresem pomiarowym metody oraz wynik opracowany na podstawie metody badawczej wycofanej bez zastąpienia.

- środek wspomagający uprawę roślin – niespełnienie deklarowanej przez producenta zawartości substancji organicznej oraz azotu ogólnego,
- nawóz – niespełnienie deklarowanej przez producenta zawartości azotu amonowego oraz azotu ogólnego (obliczonego jako suma azotu amonowego i azotanowego).

O ww. nieprawidłowościach nie poinformowano również GIORiN. Zgodnie z zarządzeniem 15/2020, jeżeli w wyniku kontroli wojewódzki inspektor stwierdzi, że nie są przestrzegane wymagania jakościowe określone w pozwoleniu (np. w wyniku ponownej kontroli stwierdzono te same nieprawidłowości) albo zostanie ujawnione, że nawóz albo środek wspomagający uprawę roślin zagrażają zdrowiu ludzi lub zwierząt lub środowisku należy o tym fakcie niezwłocznie powiadomić Głównego Inspektora. Żaden z ww. przypadków nie dotyczył sytuacji ponownego nieprzestrzegania wymagań jakościowych stwierdzonych w wyniku kolejnej kontroli. Kierownik DORiN wyjaśnił m.in., że nie informowano GIORiN i MRIRW, gdyż stwierdzone nieprawidłowości nie stwarzały zagrożenia dla zdrowia ludzi, zwierząt lub środowiska oraz dotyczyły niewielkich przekroczeń wartości.

(akta kontroli str. 327-330, 439, 451, 595-600)

6. W latach 2021-2022 Wojewódzki Inspektor nie wydawał decyzji, o których mowa w art. 31 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o nawozach i nawożeniu. Zgodnie z ww. przepisem Wojewódzki Inspektor może, w przypadku gdy w wyniku przeprowadzonej kontroli, o której mowa w art. 30 ust. 2 pkt 3, stwierdzono, że nie są spełnione wymagania jakościowe lub zostały przekroczone określone w przepisach wydanych na podstawie art. 10 pkt 5 lub art. 11 pkt 5 dopuszczalne wartości zanieczyszczeń, lub nie są spełnione warunki dotyczące wprowadzania do obrotu określone w art. 3 ust. 1-4 lub art. 5, w drodze decyzji: zakazać wprowadzenia do obrotu nawozu albo środka wspomagającego uprawę roślin; nakazać wycofanie z obrotu nawozu albo środka wspomagającego uprawę roślin. W latach 2021-2022 wystąpiły trzy przypadki (w dwóch kontrolach) stwierdzenia niespełnienia wymagań jakościowych, z czego dwa opisano w pkt 1.5. Trzeci przypadek dotyczył niespełnienia deklarowanej przez producenta zawartości potasu w przeliczeniu na tlenek potasu w badanym nawozie.

Wojewódzki Inspektor wyjaśnił m.in., że WIORiN nie wydawał ww. decyzji. W przypadku jednej kontroli³⁶ (dotyczącej dwóch produktów) WIORiN nie wydał decyzji, o której mowa w art. 31 ust 1 i 2 ustawy o nawozach i nawożeniu, ponieważ podczas czynności kontrolnych inspektorzy nie zabezpieczali badanej partii pobranych nawozów, które nie stwarzały zagrożenia dla zdrowia ludzi i środowiska. Po otrzymanym sprawozdaniu z badań nawozów nie było w obrocie. Zostały wyprzedane na paragony fiskalne – brak było możliwości ustalenia nabywców ostatecznych. Natomiast w drugim przypadku³⁷ produkt również został wyprzedany, a zawartość substancji organicznej oraz zawartość azotu ogólnego stwierdzona w sprawozdaniu z badań odbiegały w niewielkim stopniu od wartości w deklaracji producenta oraz brak było zagrożenia dla zdrowia ludzi, zwierząt i środowiska.

(akta kontroli str. 19, 307, 313, 327-332, 371, 413-419, 595-600)

Wojewódzki Inspektor wyjaśnił, że w latach objętych kontrolą w WIORiN nie obowiązywały wytyczne w zakresie wydawania decyzji, o których mowa w art. 31 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o nawozach i nawożeniu. Natomiast w zarządzeniu nr 12/2021 Głównego Inspektora, w pkt IX „Postępowanie w przypadku stwierdzenia niezgodności” zamieszczona była informacja o sposobie postępowania w przypadku

³⁶ Sprawa WIORiN.7123.5.5.2022.

³⁷ Sprawa WIORiN.7123.5.6.2022 – dotyczy przedsiębiorcy, na którego na skutek uprzedniej kontroli została nałożona opłata sankcyjna w drodze decyzji WIORiN.7123.8.1.2022 z 20 września 2022 r.

stwierdzenia nieprawidłowości w zakresie niespełnienia wymagań jakościowych i/lub niespełnienia wymagań dotyczących maksymalnych dopuszczalnych wartości zanieczyszczeń. Ponadto Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w dniach 26-27 października 2022 r. zorganizował szkolenie, na którym omówione zostały przykłady wydawania decyzji w przypadku niespełnienia wymagań. Zagadnienie to zostało omówione w bloku tematycznym pt.: „Postępowania administracyjne, najczęstsze błędy i problemy”.

(akta kontroli str. 13-14, 125, 348)

7. W latach objętych kontrolą Wojewódzki Inspektor wydał na podstawie art. 37 ust. 1 pkt 2, ust. 2 pkt 2 i 4 ustawy o nawozach i nawożeniu, jedną decyzję (znak: WIORiN.7123.8.1.2022 z dnia 20 września 2022 r.) w sprawie określenia opłaty sankcyjnej, na kwotę 10,2 tys. zł za wprowadzenie do obrotu bez wymaganego zezwolenia środka poprawiającego właściwości gleby. W postępowaniu administracyjnym zakończonym wydaniem ww. decyzji:

- zachowano zasadę pisemności (art. 14 KPA³⁸),
- dokonano zawiadomienia o wszczęciu postępowania administracyjnego (art. 61 § 4 KPA),
- zapewniono stronie czynny udział w każdym stadium postępowania oraz umożliwiono wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów przed wydaniem decyzji (art. 10 § 1),
- dochowano terminu załatwienia sprawy (art. 35 § 3),
- zebrano i rozpatrzono materiał dowodowy, co zostało udokumentowane poprzez przywołanie ustaleń w decyzji i protokole kontroli z załącznikami (art. 77 § 1 KPA),
- sprawę załatwiono przez wydanie decyzji (art. 104 KPA), która zawierała elementy określone w art. 107 § 1-8 KPA.

W przedmiotowej decyzji nie zamieszczono informacji o nakazie i terminie wycofania z obrotu środka wspomagającego uprawę roślin, pomimo że zgodnie z art. 37 ust 1 pkt 2 ustawy o nawozach i nawożeniu: kto wprowadza do obrotu: nawozy lub środki wspomagające uprawę roślin niezgodnie z warunkami określonymi w art. 3 lub 5 wycofuje je z obrotu, (...) oraz zgodnie z art. 37. ust. 2 pkt 2 ww. ustawy: inspektor, właściwy ze względu na siedzibę albo miejsce zamieszkania podmiotu wprowadzającego (...) środek wspomagający uprawę roślin, wydaje decyzję, w której stwierdza: wprowadzenie do obrotu nawozu lub środka wspomagającego uprawę roślin niezgodnie z warunkami określonymi w art. 3 lub 5 oraz określa termin jego wycofania z obrotu (...). Kierownik DORiN wyjaśnił m.in., że brak zamieszczenia w przedmiotowej decyzji informacji o konieczności i terminie wycofania z obrotu środka wspomagającego uprawę roślin wynika z faktu, że przedsiębiorca w trakcie trwania czynności kontrolnych wykorzystał oferowane produkty gotowe na własne cele uprawowe – środki wspomagające uprawę roślin zostały wycofane w całości z obrotu jeszcze przed podpisaniem protokołu kontroli. Dodatkowo produkt, który uprzednio został sprzedany nabywcom ostatecznym nie był oferowany w celu zbycia. Wszczęcia postępowania, które zakończyło się wydaniem przedmiotowej decyzji dokonano po upływie 39 dni od terminu złożenia umotywowanych zastrzeżeń do protokołu kontroli nr 4 z 23 czerwca 2022 r. Z wyjaśnień Kierownika DORiN wynikało, że powyższe było spowodowane jego absencją urlopową (łącznie 12 dni) oraz innymi zadaniami realizowanymi przez osobę go zastępującą. Kwotę opłaty sankcyjnej w przedmiotowej decyzji zaniżono o 130,51 zł, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

³⁸ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2000, ze zm.).

Zgodnie z art. 37 ust. 4 ustawy o nawozach i nawożeniu Wojewódzki Inspektor przekazał przedmiotową decyzję właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego. Przedsiębiorca uiszczył opłatę terminowo oraz, jak wyjaśnił Kierownik DORiN, z własnej inicjatywy przesłał potwierdzenie dokonania opłaty.

(akta kontroli str. 19, 307, 313, 398, 400-405, 408-431, 440, 595-600)

8. WIORiN nie upubliczniał danych o decyzji wydanej w trybie art. 37 ust. 1 pkt 2, ust. 2 pkt 2 i 4 ustawy o nawozach i nawożeniu. Wojewódzki Inspektor wyjaśnił, że przepisy ww. ustawy nie zawierają obowiązku zamieszczania informacji w formie publicznego obwieszczenia.

(akta kontroli str. 14)

9. W okresie objętym kontrolą wystąpiły trzy przypadki stwierdzenia przez WIORiN niespełnienia wymagań jakościowych produktów z wymaganiami deklarowanymi przez producenta, przy czym dwa dotyczyły tego samego kontrolowanego podmiotu. W związku z powyższym Wojewódzki Inspektor wezwał przedsiębiorców do uiszczenia opłat za przeprowadzenie czynności kontrolnych i przeprowadzenie badań laboratoryjnych, o których mowa w art. 38 ustawy o nawozach i nawożeniu, na łączną kwotę 985,82 zł (tj. 239,22 zł i 746,60 zł). W celu ustalenia kwot badań laboratoryjnych w ww. przypadkach pozyskano informacje od właściwej OSCh-R. Przy wyliczeniu wysokości opłat stosowano przepisy rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 stycznia 2008 r. w sprawie określenia wysokości i sposobu uiszczania opłat za przeprowadzenie czynności kontrolnych i przeprowadzenie badań laboratoryjnych nawozów, nawozów oznaczonych znakiem "NAWÓZ WE" oraz środków wspomagających uprawę roślin³⁹, przy czym stawkę opłaty za dojazd osób kontrolujących do miejsca przeprowadzenia kontroli naliczono w sposób niezgodny z § 1 ust. 1 lit. a ww. rozporządzenia. Ponadto w jednym przypadku opłatę nałożono na podmiot, który zgodnie z definicją określoną w art. 2 ust. 1 pkt 13 lit. a ustawy o nawozach i nawożeniu, nie był podmiotem wprowadzającym produkt do obrotu. Powyższe opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”. W trakcie trwania czynności kontrolnych NIK, na prośbę Kierownika DORiN przedsiębiorcy przesłali potwierdzenia dokonanych opłat. Przedmiotowe opłaty zostały uiszczone, przy czym jedna terminowo, a druga – trzeciego dnia po terminie. Kierownik DORiN wyjaśnił, że WIORiN nie monitorował uiszczenia płatności do Urzędu Skarbowego na podstawie wystawionych wezwań do zapłaty, gdyż nie wynikało to bezpośrednio z przepisów, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

W zarządzeniu nr 15/2020 Głównego Inspektora w części dotyczącej naliczania opłat za przeprowadzenie czynności kontrolnych i przeprowadzenie badań laboratoryjnych (str. 33) zawarto zapis, że w celu potwierdzenia wniesienia (...) opłaty kontrolowany powinien przedstawić potwierdzenie właściwemu wojewódzkiemu inspektorowi ochrony roślin i nasiennictwa terminie określonym w (...) wezwaniu. Kierownik DORiN wyjaśnił m.in., że art. 38 ustawy o nawozach i nawożeniu, nie zobowiązuje przedsiębiorcy do przedłożenia organowi nakładającemu opłatę, potwierdzenia wniesienia opłaty. Zarządzenie 15/2020 Głównego Inspektora nie jest wykładnią dla przedsiębiorcy.

(akta kontroli str. 15, 97-158, 327-332, 382, 369, 380-386, 595-600, 923-931, 979-989)

10. W okresie objętym kontrolą w WIORiN funkcjonował rejestr skarg i wniosków, prowadzony zgodnie z Instrukcją w sprawie organizacji przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków w Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Roślin i Nasiennictwa

³⁹ Dz. U. Nr 17 poz. 108, ze zm., dalej: „rozporządzenie w sprawie określenia wysokości i sposobu uiszczania opłat”.

w Gdańsku, wprowadzoną zarządzeniem Wojewódzkiego Inspektora nr 7/2012 z dnia 10 grudnia 2012 r. W ww. rejestrze nie zaewidencjonowano skarg bądź wniosków złożonych w trybach przewidzianych ustawą KPA, dotyczących działalności WIORiN związanej z nadzorem nad wprowadzaniem do obrotu nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” oraz środków wspomagających uprawę roślin.

Natomiast w 2022 r. do WIORiN wpłynęły dwa pisma⁴⁰ w sprawach z zakresu wprowadzania do obrotu nawozów bez wymaganego zezwolenia. W związku ze złożonymi zgłoszeniami przeprowadzone zostały czynności kontrolne, w wyniku których w jednym przypadku potwierdziła się zarzucana w jednym z pism okoliczność. Następnie zainteresowane osoby zawiadomiono o wynikach podjętych czynności⁴¹ wraz ze wskazaniem sankcji, jakie zastosowano wobec przedsiębiorcy w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami z zachowaniem wszystkich elementów właściwych dla zawiadomienia o załatwieniu skargi⁴².

Z wyjaśnień Wojewódzkiego Inspektora wynikało, że w WIORiN nie obowiązywały dodatkowe instrukcje dotyczące rozpatrywania spraw wynikających z wpływających pism, jednak niebędących skargami bądź wnioskami.

(akta kontroli str. 358, 1037-1070)

11. W okresie objętym kontrolą w związku z przejściem nowych obowiązków przez PIORiN od Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, stosownie do art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 7 maja 2020 r. o zmianie ustawy o nawozach i nawożeniu oraz ustawy o Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa⁴³ nastąpiło protokolarne przekazanie:

- akt postępowania administracyjnego niezakończony decyzją ostateczną, wszczętego z wniosku, w sprawie o częściowe umorzenie opłaty sankcyjnej oraz o rozłożenie na raty pozostałej jej części,
- wykazu spraw, w których przeprowadzono kontrole w latach 2011-2020, zawierającego informacje m.in. o decyzjach, o których mowa w art. 31 ust. 1 i 2 ustawy o nawozach i nawożeniu, objętych postępowaniami zakończonymi decyzją ostateczną⁴⁴ przed dniem wejścia w życie ustawy o zmianie ustawy o nawozach, a także o innych sprawach związanych z wykonaniem zadań przejętych przez PIORiN za lata 2011-2020.

Przy przekazaniu akt ustalono, iż akta spraw wskazanych w ww. wykazie, jak i akta zakończonych kontroli, w następstwie których nie wydano decyzji administracyjnych na podstawie art. 31 ustawy o nawozach i nawożeniu, będą przechowywane w archiwum WIJHAR-S, a ich fizyczne wydanie może nastąpić na wniosek PIORiN. WIORiN współpracował także z Inspekcją Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w trakcie czynności kontrolnych w 2021 r. Wojewódzki Inspektor prowadził kontrolę w zakresie wprowadzania do obrotu nawozu oznaczonego znakiem „NAWÓZ WE” typ B.1.¹⁴⁵, B.3.¹⁴⁶. W trakcie kontroli pracownik WIJHAR-S instruiował pracowników WIORiN o właściwym poborze próbek, wypełnieniu

⁴⁰ Z 6 kwietnia 2022 r. oraz z 22 kwietnia 2022 r.

⁴¹ Pismami: nr WIORiN.7123.6.2.2022.1 z 12 lipca 2022 r. oraz nr WIORiN.7123.6.2.2022.1 z 11 lipca 2022 r.

⁴² Art. 238 §1 kpa.

⁴³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1069, dalej: „ustawa o zmianie ustawy o nawozach”.

⁴⁴ Dotyczy zakazu wprowadzenia do obrotu bądź nakazu wycofania z obrotu nawozu, nawozu oznaczonego znakiem „NAWÓZ WE” albo środka wspomagającego uprawę roślin.

⁴⁵ Nawozy NPK (produkty otrzymywane w wyniku procesu chemicznego lub przez zmieszanie, bez dodatku organicznych składników pokarmowych pochodzenia zwierzęcego lub roślinnego o minimalnej zawartości składników pokarmowych w ilości 20%: N+P₂O₅+K₂O).

⁴⁶ Nawozy NK (produkty otrzymywane w procesie chemicznym lub przez zmieszanie, bez dodatku substancji organicznych pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego o minimalnej zawartości składników pokarmowych w ilości 18%: N+K₂O).

protokołów pobrania, analizie informacji zawartych na opakowaniu lub dokumentach towarzyszących kontroli nawozów.

(akta kontroli str. 15-16, 358, 617, 1071-1076)

Ponadto w okresie objętym kontrolą WIORiN współpracował z Krajową Administracją Skarbową w zakresie identyfikacji, znakowania, wprowadzenia do obrotu, pozyskania danych producenta lub importera nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” oraz środków wspomagających uprawę roślin. Współpraca odbywała się na podstawie porozumienia⁴⁷ zawartego pomiędzy Izłą Administracji Skarbowej w Gdańsku i WIORiN. Obszarem tej współpracy było pozyskiwanie informacji dotyczących wprowadzenia na terytorium RP drogą morską wyrobów spoza obszaru Unii Europejskiej, kwalifikujących się do nadzoru w zakresie wprowadzania nawozów do obrotu. Kierunek sprzedaży wyrobów determinował podejmowanie współdziałań z innymi jednostkami wchodzących w struktury PIORiN w celu monitorowania legalności ich późniejszego zastosowania. W okresie objętym kontrolą wystąpiło łącznie 14 przypadków takiej współpracy.

Z wyjaśnień Wojewódzkiego Inspektora wynikało, że WIORiN nie współpracował z organami Inspekcji Weterynaryjnej, Inspekcji Ochrony Środowiska oraz Policji w obszarze:

- wymiany informacji w zakresie wyników kontroli nawozów lub środków wspomagających uprawę roślin, które zostały wytworzone z produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego lub produktów pochodnych,
- współdziałania przy kontrolach środków wspomagających uprawę roślin wytwarzanych z komunalnych osadów ściekowych,
- w przypadkach podejrzenia lub stwierdzenia naruszeń przepisów prawa.

WIORiN nie zawierał z ww. organami porozumienia dotyczącego współpracy w zakresie nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu nawozów i środków wspomagających uprawę roślin oraz nie prowadził wspólnych szkoleń dotyczących wykrywania i zwalczania naruszeń obowiązującego prawa w obszarze wprowadzania do obrotu nawozów i środków wspomagających uprawę roślin. Wojewódzki Inspektor wskazał, iż WIORiN prowadzi współpracę z organami Inspekcji Weterynaryjnej, Inspekcji Ochrony Środowiska oraz Policji w zakresie wymiany informacji dotyczącym wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin, pozostałościami pestycydów w płodach rolnych. Zatem w przypadku konieczności nawiązania współpracy z ww. organami lub innymi organami w zakresie nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” i środków wspomagających uprawę roślin, WIORiN podejmie stosowne działania.

(akta kontroli str. 15-16, 458-460, 1077-1203)

12. Zgodnie z Regulaminem organizacyjnym bezpośredni nadzór nad oddziałami sprawował Wojewódzki Inspektor, natomiast nadzór nad DORiN sprawował Wojewódzki Inspektor za pośrednictwem Zastępcy. Ponadto Kierownik DORiN

⁴⁷ Porozumienie z dnia 4 kwietnia 2022 r. o współdziałaniu Izby Administracji Skarbowej w Gdańsku i Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Gdańsku w celu zapewnienia efektywnego i skutecznego wykonywania zadań w zakresie egzekwowania ograniczeń dotyczących wprowadzanych bezpośrednio z państw trzecich na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej roślin, produktów roślinnych i przedmiotów, nadzoru nad przemieszczaniem i wprowadzeniem do obrotu środków ochrony roślin oraz nad wprowadzaniem do obrotu nawozów i środków wspomagających uprawę roślin.

Upřednio współpraca organów KAS i organów PIORiN opierała się na podstawie: Porozumienia pomiędzy Pomorskim Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Gdańsku a Dyrektorem Izby Administracji Skarbowej w Gdańsku z dnia 30 listopada 2017 r. w sprawie współdziałania w zakresie nadzoru nad przemieszczaniem i wprowadzaniem do obrotu środków ochrony roślin oraz Porozumienia pomiędzy Głównym Inspektorem Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Gdańsku a Szefem Krajowej Administracji Skarbowej w Gdańsku z dnia 20 marca r. w sprawie współdziałania w zakresie nadzoru nad przemieszczaniem i wprowadzaniem do obrotu środków ochrony roślin, przy czym nie obejmowały one swoim zakresem nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” i środków wspomagających uprawę roślin.

sprawował nadzór nad oddziałami w zakresie prowadzonych spraw. Wojewódzki Inspektor wyjaśnił m.in., że zadania w zakresie nadzoru nad nawozami i środkami wspomagającymi uprawę roślin w WIORiN realizowane były przez pracowników DORiN przy współpracy z inspektorami z oddziałów, a realizacja zadań monitorowana była na poziomie GIORiN poprzez sprawozdawczość roczną. Ponadto Wojewódzki Inspektor i Zastępca Wojewódzkiego Inspektora złożyli wyjaśnienia, z których wynikało, że realizacja ww. zadań koordynowana była między innymi poprzez:

- nadzór nad planami pracy (trzyetapowy: sporządza Kierownik DORiN, sprawdza Zastępca Wojewódzkiego Inspektora, zatwierdza Wojewódzki Inspektor),
- spotkania on-line z pracownikami zajmującymi się ww. nadzorem (organizowane w miarę potrzeb pracowników), podczas których omawiane są szczegółowe wytyczne do planów pracy z uwzględnieniem pojawiających się problemów związanych z ich realizacją,
- organizowane raz w tygodniu spotkania Wojewódzkiego Inspektora, Zastępcy Wojewódzkiego Inspektora z Kierownikami Działów WIORiN, na których omawiane i rozwiązywane są bieżące problemy wynikające z wykonywanych zadań,
- organizowane przynajmniej cztery razy w roku narady Wojewódzkiego Inspektora z Kierownikami oddziałów, w których poruszane są najistotniejsze problemy,
- pisma wyjaśniające do pracowników zajmujących się nadzorem nad wprowadzaniem do obrotu nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” i środków wspomagających uprawę roślin,
- wizytacje Wojewódzkiego Inspektora oraz Zastępcy Wojewódzkiego Inspektora w oddziałach, między innymi w celu monitorowania realizacji zadań (jedna do trzech wizyt w oddziale w ciągu roku).

(akta kontroli str. 16, 49-50, 55, 1206-1209)

Ponadto Kierownik DORiN wyjaśnił, że uczestniczył z pracownikami oddziałów w kontrolach podmiotów prowadzących działalność na terenie działania danego oddziału, a także dokonywał sporządzania lub weryfikacji protokołów kontroli. Uczestniczył również wspólnie z pracownikami oddziałów w procesie przygotowywania i sporządzania planów kontroli oraz sprawozdań z działalności z zakresu nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu nawozów.

W latach 2020-2022 nie przeprowadzono kontroli i audytów wewnętrznych w przedmiotowym zakresie. Kierownik DORiN wyjaśnił, że brak zamieszczania w planach kontroli wewnętrznych na lata 2021 – 2022, kontroli związanych z wprowadzaniem do obrotu nawozów, nawozów WE oraz środków wspomagających uprawę roślin wynikał z faktu, że uczestniczył on osobiście w kontrolach przedsiębiorców wraz z pracownikami oddziałów. W roku 2023 zaplanowano przeprowadzenie kontroli trzech oddziałów w ww. zakresie ze względu na planowane przeprowadzanie kontroli samodzielnie przez pracowników oddziałów. W okresie objętym kontrolą nie przeprowadzono kontroli zewnętrznych w przedmiotowym zakresie.

(akta kontroli str. 453, 595-600, 1210-1231)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W WIORiN bez zgody GIORiN, wymaganej postanowieniami harmonogramu pobierania próbek na 2022 r., pobrano jedną (zamiast dwóch) próbek nawozu organicznego lub mineralno-organicznego. Ponadto pobrano trzy (zamiast czterech) próbki pozostałych produktów, tj. dwa stymulatory wzrostu oraz jedno podłoże do upraw. Harmonogram pobierania próbek na 2022 r. stanowił,

że w przypadku braku możliwości pobrania do badań danego typu produktów⁴⁸, należy zwrócić się do Głównego Inspektora na piśmie z prośbą o wyrażenie zgody na zmianę próbek wraz z propozycją pobrania próbek z innego asortymentu. Na skutek powyższego nie zrealizowano harmonogramu pobierania próbek w zakresie opisanym powyżej.

Z wyjaśnień Kierownika DORiN⁴⁹ wynikało, że:

- niezrealizowanie harmonogramu w zakresie w zakresie minimalnej liczby próbek nawozów organicznych i organiczno-mineralnych wynikało z błędnego zakwalifikowania torfu ogrodniczego do tej kategorii,
- pobrano więcej próbek nawozów nieorganicznych lub mineralnych (a mniej pozostałych produktów) ze względu na brak regulatorów wzrostu u producentów lub dystrybutorów,
- WIORiN nie informował GIORiN o braku możliwości pobrania próbek wynikających z harmonogramu, ponieważ uznano, że spełniono wymagania ilościowe, o których mowa w harmonogramie.

(akta kontroli str. 217-219, 352-353, 359-360, 451, 453, 595-600)

NIK zauważa, że zachowano odpowiednią liczbę próbek ogółem, natomiast w przypadku nawozów organicznych lub organiczno-mineralnych, nie zachowano minimalnego wymogu w tej kategorii. Ponadto do kategorii „próbki pozostałych produktów” oprócz stymulatorów wzrostu, można było zaliczyć również podłoża.

2. W związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi w kontroli WIORiN przeprowadzonej w 2022 r., dotyczącymi niespełnienia wymagań jakościowych przez dwa nawozy, karą grzywny, o której mowa w art. 41 ust. 1 ustawy o nawozach i nawożeniu (łącznie 600 zł) oraz opłatą naliczoną na podstawie art. 38 ww. ustawy (łącznie 746,60 zł), obciążono podmiot pośredniczący w sprzedaży, a nie producentów nawozów. Było to niezgodnie z przepisami:
- art. 41 ust. 1 lit. a ustawy o nawozach i nawożeniu, który stanowi, że kto wprowadza do obrotu nawozy nieoznaczone znakiem „NAWÓZ WE” (...) niespełniające wymagań jakościowych podlega karze grzywny oraz
 - art. 38 ustawy o nawozach i nawożeniu, który stanowi, że podmiot wprowadzający do obrotu nawóz (...) wnosi opłaty za przeprowadzenie przez Inspekcję czynności kontrolnych i przeprowadzenie badań laboratoryjnych, jeżeli w wyniku tej kontroli stwierdzono, że nawozy (...) nie spełniają wymagań jakościowych (...).

Kierownik DORiN⁵⁰ wyjaśnił, że pomimo iż podmiot pośredniczył w sprzedaży, uznano, że jest on podmiotem wprowadzającym produkt do obrotu.

(akta kontroli str. 241-261, 273-300, 329-332, 383-385, 453, 461-462, 598-599, 891-898, 923-938, 943-953)

W ocenie NIK powyższe wyjaśnienia nie mogą zostać uwzględnione. Zgodnie bowiem z definicją zawartą w art. 2 ust. 1 pkt 13 lit. a ustawy o nawozach i nawożeniu, w przypadku nawozu lub środka wspomagającego uprawę roślin, wyprodukowanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, wprowadzenie do obrotu to oferowanie w celu zbycia, sprzedaży oraz innej odpłatnej albo nieodpłatnej formy zbycia nawozu lub środka wspomagającego uprawę roślin przez producenta. Wobec powyższego ww. kara grzywny i opłata powinny

⁴⁸ Nawozów organicznych lub organiczno-mineralnych, nawozów nieorganicznych i mineralnych, środków poprawiających właściwości gleby i polepszaczy glebowych.

⁴⁹ Który sporządzał plany pracy i plany kontroli.

⁵⁰ Który nałożył karę grzywny oraz sporządził wezwanie do zapłaty z dnia 23 sierpnia 2022 r.

dotyczyć producentów nawozów, w których stwierdzono niespełnienie wymagań jakościowych.

3. W związku z przeprowadzonymi kontrolami w zakresie nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” oraz środków wspomagających uprawę roślin, nie zlecano w latach 2021-2022 badań zanieczyszczeń, o których mowa w § 14 rozporządzenia w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o nawozach i nawożeniu, tj. łącznie w 12 próbkach nawozów lub środków wspomagających uprawę roślin nie badano następujących zanieczyszczeń:

a) w przypadku organicznych lub organiczno-mineralnych nawozów i środków wspomagających uprawę roślin:

- chromu (Cr), kadmu (Cd), niklu (Ni), ołowiu (Pb), rtęci (Hg) – dziewięć próbek,
- żywych jaj pasożytów jelitowych *Ascaris* sp., *Trichuris* sp., *Toxocara* sp. oraz bakterii z rodzaju *Salmonella*, a także w przypadku, o którym mowa w § 5 pkt 7 rozporządzenia w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o nawozach i nawożeniu – liczby bakterii z rodziny *Enterobacteriaceae*, określonej na podstawie liczby bakterii tlenowych⁵¹ – jedna próbka,

b) w przypadku nawozów mineralnych:

- kadmu (Cd) i ołowiu (Pb) – dwie próbki (dotyczy wapna nawozowego),
- arsenu (As), kadmu (Cd), ołowiu (Pb) i rtęci (Hg) – jedna próbka (dotyczy pozostałych nawozów).

Ponadto w dwóch próbkach nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” o wysokiej zawartości azotu na bazie azotanu amonu nie badano zawartości miedzi (Cu) i chloru (Cl), których wartość graniczną określono w załączniku nr III do rozporządzenia (WE) nr 2003/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. w sprawie nawozów⁵² (ust. 1 pkt 1.5 i 1.6), a w jednej próbce roztworu saletrzano-mocznikowego (C.1.2) – zawartości biuretu, którego wartość graniczną określono w załączniku nr I do rozporządzenia 2003/2003.

Powyższe skutkowało brakiem sprawowania wystarczającej kontroli w latach 2021-2022 w zakresie dopuszczalnych zanieczyszczeń nawozów, części nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” oraz środków wspomagających uprawę roślin w województwie pomorskim.

Kierownik DORiN⁵³ wyjaśnił m.in., że WIORiN w latach 2021-2022 nie zlecał badań na zanieczyszczenia (inne niż biologiczne) w kontrolach prowadzonych w zakresie nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu nawozów, „NAWOZÓW WE” i środków wspomagających uprawę roślin, gdyż przeoczone zostało przeprowadzenie ww. badań. Brak zlecenia badań na zanieczyszczenia biologiczne dla środków wspomagających uprawę roślin, w tym poprawiających właściwości gleby oraz nawozów wynikał, z faktu, że inspektorzy uznali, że ww. środki produkowane były z surowców, które nie stwarzały zagrożenia dla zdrowia i życia człowieka oraz środowiska naturalnego. Użyte do produkcji surowce, m.in. (...) naturalny obornik bydlęcy (ogólne stosowany w rolnictwie), nie stanowią zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi oraz środowiska naturalnego. Ponadto Kierownik DORiN wyjaśnił, że o odstąpieniu od badań biologicznych zdecydowano u przedsiębiorcy, a analizę w tym zakresie przeprowadzono

⁵¹ Powinna wynosić mniej niż 1.000 jednostek tworzących kolonie (jtk) na gram nawozu.

⁵² Dz. U. UE. L. z 2003 r. Nr 304, str. 1 ze zm. (dalej: „rozporządzenie 2003/2003”).

⁵³ Który przeprowadzał kontrole (13) z wraz z pracownikami oddziałów oraz sporządzał/weryfikował protokoły kontroli.

na bieżąco na miejscu. Nie udokumentowano samej analizy ani faktu odstąpienia od badań biologicznych w protokole kontroli, gdyż nie było takich wymagań. Kierownik DORiN wyjaśnił także, że nie dokonano stwierdzenia, że produkty nie mogą zawierać żadnych zanieczyszczeń biologicznych, ale stwierdzono, że jest duże prawdopodobieństwo, że nie ich nie zawierają.

(akta kontroli str. 438-439, 453, 463-464, 595-605)

NIK zauważa, że zgodnie z harmonogramem pobierania próbek na rok 2021 w toku kontroli należało sprawdzić zarówno spełnienie wymagań jakościowych jak i zawartość zanieczyszczeń zawartą w wytypowanych do kontroli produktach na podstawie przeprowadzonych badań laboratoryjnych, a harmonogram pobierania próbek na rok 2022 wskazywał wprost, że w przypadku kontroli planowej bezwzględnie każdorazowo należy pobrać próbki do badań laboratoryjnych, celem zweryfikowania spełnienia wymagań, wymagań minimalnych oraz w zakresie maksymalnych dopuszczalnych wartości zanieczyszczeń. Ponadto zgodnie z zarządzeniem Głównego Inspektora nr 15/2020⁵⁴ podczas kontroli w zakresie wprowadzenia do obrotu nawozów i środków wspomagających uprawę roślin weryfikuje się (...) spełnienie wymagań w zakresie dopuszczalnych rodzajów zanieczyszczeń, wykonywanych na podstawie badań laboratoryjnych przeprowadzonych przez OSCh-R. W zakresie badań biologicznych, z uwagi na to, że obornik bydlęcy może stanowić zagrożenie dla zdrowia ludzi i środowiska m.in. ze względu na możliwość wystąpienia w nich bakterii lub jaj pasożytów, o których mowa w § 14 ust. 2 i 3 rozporządzenia w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o nawozach i nawożeniu, środek wspomagający uprawę roślin go zawierający nie powinien podlegać wyłączeniu z tych badań.

4. W latach 2021-2022 w kontrolach w zakresie nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” oraz środków wspomagających uprawę roślin:
- w ośmiu nawozach lub środkach wspomagających uprawę roślin (wszystkich objętych kontrolą, które wprowadzono do obrotu na podstawie pozwolenia) nie przeprowadzono badań od jednego do pięciu parametrów wyszczególnionych w decyzjach Ministra⁵⁵,
 - w siedmiu nawozach/środkach wspomagających uprawę lub nawozach oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” nie przeprowadzono badań od jednego do dziewięciu parametrów wykazanych na etykietach opakowań lub innych deklaracjach producenta⁵⁶,
 - w jednym nawozie nie zbadano jednego parametru, o którym mowa w § 15 pkt 5 rozporządzenia w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o nawozach i nawożeniu (% substancji organicznej w przeliczeniu na suchą masę),
 - w dwóch nawozach wapniowych/wapniowo-magnezowych (wszystkie kontrolowane) nie badano odsiewu i/lub przesiewu przez sito, o których mowa w tabeli 1 i 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 8 września 2010 r. w sprawie sposobu pakowania nawozów mineralnych, umieszczania informacji o składnikach nawozowych na tych opakowaniach, sposobu badania nawozów mineralnych oraz typów wapna nawozowego⁵⁷,

⁵⁴ Str. 16 tiret pierwszy i str. 20 tiret drugi.

⁵⁵ W tym np. zawartości: boru (B), cynku (Zn), żelaza (Fe), azotu całkowitego (N), fosforu w przeliczeniu na P₂O₅, potasu w przeliczeniu na K₂O, wartości pH, uziarnienia.

⁵⁶ W tym np. zawartości azotu: całkowitego (N), amonowego (N-NH₄), azotanowego (N-NO₃), retencji oleju, zawartości składników palnych w przeliczeniu na węgiel, uziarnienia.

⁵⁷ Dz. U. Nr 183, poz. 1229 (dalej: „rozporządzenie Ministra Gospodarki”).

- w jednym nawozie oznaczonym znakiem „NAWÓZ WE”, typ G.1.1b (jeden objęty kontrolą) nie badano minimalnej liczby zobojętniania i uziarnienia, o którym mowa w załączniku I rozporządzenia 2003/2003,
- w dwóch nawozach oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” o wysokiej zawartości azotu na bazie azotanu amonu (wszystkie kontrolowane) nie badano parametrów w zakresie, o którym mowa w przepisach załącznika III rozporządzenia 2003/2003, a także w zarządzeniu nr 15/2020 Głównego Inspektora – pkt 6.4 (za wyjątkiem badania porowatości w jednym przypadku).

Co do zasady powyższe wynikało z faktu, że badanie parametrów jakościowych nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” oraz środków wspomagających uprawę roślin następowało na podstawie etykiet produktów, a zakres badań był dostosowywany do możliwości OSCh-R w Gdańsku w trakcie przekazywania próbki do badań.

Kierownik WIORiN⁵⁸ wyjaśnił m.in., że: inspektorzy przed pobraniem próbki będąc u przedsiębiorcy analizowali możliwości wykonania i akredytacji metod badawczych laboratorium na podstawie udostępnionych materiałów do harmonogramu pobierania próbek na rok 2021 pod kątem badań zawartości składników nawozowych wyrażonych w formie pierwiastków chemicznych. Inspektorzy nie weryfikowali szczegółowych zakresów badawczych danych parametrów, ponieważ nie zostały wyszczególnione w ww. harmonogramie. Szczegółowa analiza następowała w momencie przekazania próbek do laboratorium. Próbki nawozów pobierane w latach 2021-2022 były przekazywane do badań tylko do OSCh-R w Gdańsku, ponieważ zgodnie z przekazanym harmonogramem, OSCh-R w Gdańsku spełniała oczekiwania przeprowadzania badań nawozów ze względu na szeroki zakres badawczy. Zatem inspektorzy nie przekazywali prób do innych OSCh-R. Ponadto Kierownik DORiN wyjaśnił, że inspektorzy nie zlecali wykonania badań pod kątem spełnienia wymagań określonych w rozporządzeniu 2003/2003, decyzjach Ministra lub rozporządzeniu Ministra Gospodarki, ponieważ zlecano wykonanie badań pod kątem deklaracji producenta wskazanej na opakowaniu, która jest najbardziej znacząca z punktu widzenia użytkownika. W przypadku jednego nawozu (dla którego przeprowadzono jedynie badanie retencji oleju) Kierownik DORiN wyjaśnił, że zlecający przeprowadzenie badań przeoczył możliwość zlecenia badań pod kątem parametrów spełniających wymagania jakościowe. Ponadto nie badano odsiewu na sicie oraz przesiewu przez sito nawozów wapniowych/wapniowo-magnezowych, ponieważ ww. nawozy nie wzbudzały podejrzeń w tym zakresie.

(akta kontroli str. 437-439, 451-453, 463-464, 595-605)

NIK zauważa, że szczegółowe zakresy badawcze metod stosowanych w OSCh-R znajdowały się na stronie internetowej Polskiego Centrum Akredytacji, a w celu zapewnienia pobrania odpowiedniej ilości próbek weryfikacja tych metod i zakresów powinna odbywać się przed pobraniem próbek. Ponadto w celu prowadzenia rzetelnego nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” oraz środków wspomagających uprawę roślin należało, zdaniem NIK, weryfikować parametry, o których mowa w przepisach prawa i decyzjach Ministra zgodnie z wytycznymi GIORiN lub dokumentować uzasadnione przyczyny odstąpienia od badań.

⁵⁸ Który przeprowadzał kontrole (13) z wraz z pracownikami oddziałów oraz sporządzał/weryfikował protokoły kontroli.

5. W zakresie jednego produktu sprzedawanego przez jeden kontrolowany podmiot⁵⁹, wystąpiła rozbieżność pomiędzy nazwą producenta i produktu na etykiecie opakowania środka wspomagającego uprawę roślin, a nazwą producenta i produktu określoną w decyzji Ministra. Powyższe nie zostało odnotowane w protokole kontroli jako nieprawidłowość. W związku z tym, w ocenie NIK, protokół został sporządzony w tym zakresie nierzetelnie. Na skutek powyższego nie zastosowano kary grzywny lub innych środków określonych w art. 41 kodeksu wykroczeń wobec podmiotu wprowadzającego ten środek do obrotu (producenta), pomimo że zgodnie z art. 40 ust. 2 pkt 2 ustawy o nawozach i nawożeniu ten, kto, wprowadzając do obrotu nawozy nieoznaczone znakiem "NAWÓZ WE" lub środki wspomagające uprawę roślin: nie umieszcza na opakowaniu lub na etykiecie (...) sporządzonych w języku polskim, w sposób trwały i zapewniający ich czytelność, informacji dotyczących identyfikacji nawozu albo środka wspomagającego uprawę roślin, o których mowa w art. 9 ust. 2 pkt 1 lub ust. 3 pkt 1 – podlega karze grzywny. Zgodnie z zarządzeniem nr 15/2020 Głównego Inspektora (rozdz. VIII, pkt 9) wszczęcie postępowania w sprawach o wykroczenia m.in. z art. 40 ustawy o nawozach i nawożeniu następuje, jeżeli na podstawie wyników kontroli stwierdza się naruszenie obowiązujących przepisów.

Kierownik DORiN⁶⁰ wyjaśnił, że stwierdzone rozbieżności nie były na tyle znaczące, aby karać przedsiębiorcę karą grzywny, ponieważ nie dotyczyły bezpośrednio instrukcji stosowania, przechowywania oraz składu.

(akta kontroli str. 441, 453, 462, 721-722, 743)

NIK zauważa, że art. 40 ust. 2 pkt 2 ustawy o nawozach i nawożeniu odwołuje się również do informacji dotyczących identyfikacji nawozu albo środka wspomagającego uprawę roślin, o których mowa w art. 9 ust. 2 pkt 1 lub ust. 3 pkt 1, a więc nie tylko instrukcji stosowania, przechowywania oraz składu.

6. W latach 2020-2021 przekazanie 19 z 20 próbek do badań następowało bez zlecenia, o którym mowa w zarządzeniu nr 1/2021 Głównego Inspektora w sprawie wprowadzenia procedury pobierania próbek.

Z wyjaśnień Kierownika DORiN⁶¹ wynika, że przekazywanie zleceń uznano za zbędne, ponieważ zakres zlecenia (badania) wskazany był w protokołach pobrania próbki. Natomiast wszelkie uzgodnienia dotyczące zmiany zakresu badań laboratoryjnych były uzgadniane przez OSC-R w porozumieniu z WIORiN, na które laboratorium sporządzało nowe zlecenie, które pozostawało w OSC-R.

W 2023 r. WIORiN przekazał protokoły pobrania próbek wraz ze zleceniami badań spełniających wymagania do właściwego laboratorium.

(akta kontroli str. 166, 439, 453, 533-534, 534, 540)

7. Do trzech protokołów kontroli (na 10, w których pobierano próbki) nie dołączono wymaganych załączników nr 8 do zarządzenia nr 15/2020 Głównego Inspektora „Wykaz kontrolowanych produktów”, a do dwóch protokołów kontroli (na dwie kontrole, w których stwierdzono nieprawidłowości) – załącznika nr 9 „Wykaz zakwestionowanych produktów”. Było to niezgodne z postanowieniami zarządzenia 15/2020 Głównego Inspektora, które stanowią, że wykaz produktów poddawanych szczegółowemu sprawdzeniu podczas kontroli wprowadzania do obrotu należy sporządzić zgodnie z załącznikiem nr 8, natomiast wykaz

⁵⁹ Sprawa: WIORiN.7123.6.4.2021.

⁶⁰ Który przeprowadzał kontrole (13) z wraz z pracownikami oddziałów oraz sporządzał/weryfikował protokoły kontroli.

⁶¹ Który przeprowadzał kontrole (13) z wraz z pracownikami oddziałów oraz sporządzał/weryfikował protokoły kontroli.

produktów zakwestionowanych – zgodnie z załącznikiem nr 9. Nieprawidłowość miała wyłącznie charakter formalny i nie spowodowała żadnych skutków.

Kierownik DORiN wyjaśnił, że nie sporządzano załącznika nr 8 i 9, gdyż kontrolowane i zakwestionowane produkty były szczegółowo opisane w protokole kontroli.

(akta kontroli str. 127, 462, 595-600, 891-990)

NIK zauważa, że zarządzenie nr 15/2020 nie przewiduje odstępstw od wymogu sporządzenia, w określonych sytuacjach, załączników nr 8 i 9.

8. Spośród 15 przeprowadzonych przez WIORiN kontroli:
- w siedmiu – podpisanie protokołów kontroli dokonano po upływie okresu ważności upoważnienia do przeprowadzenia czynności kontrolnych,
 - w trzech – protokoły zostały podpisane przed wpływem do WIORiN sprawozdań z wynikami badań próbek,
 - w trzech – błędnie określono rodzaj kontroli, tj. „planowana” zamiast „interwencyjna”.

Kierownik DORiN⁶² wyjaśnił, że uznał, że nie jest wymagane upoważnienie do samej czynności podpisania protokołu kontroli. W trzech przypadkach protokoły kontroli zostały podpisane przed wpływem do WIORiN sprawozdań z wynikami badań próbek, ponieważ kończyła się ważność upoważnienia do przeprowadzenia czynności kontrolnych, a trzy kontrole oznaczono w protokołach kontroli jako planowane na skutek omyłki.

(akta kontroli str. 453, 462-463, 595-600, 606, 852, 863)

NIK zauważa, że czynność sporządzenia protokołu kontroli określono jako czynność kontrolną zarówno w art. 56 ust. 1 ustawy Prawo przedsiębiorców, jak i zarządzeniu 15/2020 Głównego Inspektora oraz pismach WIORiN zawiadamiających o przerwaniu kontroli⁶³. W związku z powyższym dokonanie tej czynności powinno nastąpić w okresie ważności upoważnienia do przeprowadzenia czynności kontrolnych. Ponadto zgodnie z ww. zarządzeniem w przypadku gdy upłynął termin ważności upoważnienia do przeprowadzenia kontroli w związku z przedłużeniem czasu trwania kontroli, z przyczyn niezależnych od organu, Wojewódzki Inspektor informuje kontrolowanego uzasadniając na piśmie o przedłużeniu terminu kontroli i wystawia nowe upoważnienie. Z uwagi na to, że zakończenie kontroli następuje w dacie sporządzenia protokołu kontroli jako ostatniej czynności kontrolnej, sporządzenie protokołu nie powinno mieć miejsca przed otrzymaniem sprawozdania z wyników badań.

(akta kontroli str. 105, 627, 704, 833, 899, 969, 999, 1023)

9. W okresie objętym kontrolą czas, jaki upłynął od pobrania 14 próbek (z 20) do ich przekazania do OSCh-R w Gdańsku lub Instytutu, wynosił od 6 do 12 dni. W ocenie NIK nie dochowano przy realizacji tych zadań wymaganej rzetelności, ponieważ czas dostarczenia próbek do analizy może wpływać zarówno na działania niezbędne do wycofania produktów z obrotu (w przypadku stwierdzenia niespełniania wymagań), jak również na miarodajność otrzymanych wyników badań.

Kierownik DORiN wyjaśnił, że czas przekazania próbek uzależniony był od przygotowania dokumentacji, tj. protokołów pobrania próbek. Protokoły pobrania próbek są bardzo obszerne, a ich przygotowanie jest czasochłonne.

⁶² Który przeprowadzał kontrole (13) z wraz z pracownikami oddziałów.

⁶³ Dotyczy spraw nr: WIORiN.7123.5.1.2021, WIORiN.7123.5.2.2021, WIORiN.7123.5.1.2022, WIORiN.7123.5.5.2022, WIORiN.7123.5.6.2022, WIORiN.7123.5.7.2022, WIORiN.7123.1.1.2022.

Po przygotowaniu protokołów pobrania próbek są one podpisywane przez przedsiębiorcę, a następnie ich kopia przekazywana do OSCh-R wraz z próbkami.
(akta kontroli str. 593-594, 452)

10. Zgodnie z decyzją nr WIORiN.7123.8.1.2022 z dnia 20 września 2022 r. Wojewódzkiego Inspektora, wydaną pomiotowi wprowadzającemu środek wspomagający uprawę roślin, wysokość opłaty sankcyjnej⁶⁴ określono na 10 227,14 zł, podczas gdy suma kwot z zakwestionowanych faktur VAT wyniosła 10 357,65 zł. Na skutek powyższego kwota ww. opłaty została zaniżona o 130,51 zł.

Z wyjaśnień Kierownika DORiN wynikało, że wystąpiła oczywista omyłka przy sporządzeniu zestawienia wartości faktur w programie Excel – w jednej pozycji zamiast „przecinka”, użyto „kropki”.

(akta kontroli str. 398-402, 413-419)

11. W przypadku dwóch wezwań do zapłaty⁶⁵ wystawionych skontrolowanym podmiotom (wszystkie w okresie objętym kontrolą) opłaty za przeprowadzenie czynności kontrolnych i badań laboratoryjnych, o których mowa w art. 38 ustawy o nawozach i nawożeniu, zostały wyliczone niezgodnie z § 1 ust. 1 lit. a rozporządzenia w sprawie określenia wysokości i sposobu uiszczania opłat. Stawkę opłaty za dojazd osób kontrolujących do miejsca przeprowadzenia kontroli wyliczono bowiem od osoby, podczas gdy w ww. rozporządzeniu określono, że stawki ustala się za dojazd osób kontrolujących. Powyższe skutkowało zawyżeniem kwoty ww. opłat łącznie o 40 zł.

Kierownik DORiN, który dokonał wyliczenia ww. opłat wyjaśnił, że naliczył dojazd za dwie osoby kontrolujące (20 zł x 2), ponieważ w kontroli uczestniczyło dwóch inspektorów. Z wyjaśnień Kierownika DORiN wynikało, że zinterpretował przepis wynikający z § 1 pkt 1 lit. a ww. rozporządzenia jako dojazd każdej osoby kontrolującej do miejsca przeprowadzenia kontroli.

(akta kontroli str. 398-399, 927-929, 980-982)

12. WIORiN nie monitorował w latach 2021-2022 uiszczenia przez skontrolowane podmioty do właściwego urzędu skarbowego opłat, o których mowa w art. 38 ustawy o nawozach i nawożeniu. Zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy postępowanie egzekucyjne w administracji⁶⁶ postępowanie egzekucyjne wszczynają się na wniosek wierzyciela o wszczęcie egzekucji administracyjnej i na podstawie wystawionego przez niego tytułu wykonawczego. W związku z powyższym uiszczanie ww. opłat powinno być monitorowane, w celu ustalenia, czy nie ma konieczności wszczęcia ww. postępowania.

Kierownik DORiN wyjaśnił, że WIORiN nie monitorował uiszczenia płatności do Urzędu Skarbowego na podstawie wystawionych wezwań do zapłaty, gdyż nie wynikało to bezpośrednio z przepisów.

(akta kontroli str. 380-385, 440, 598)

NIK zauważa, że pomimo że z ustawy o nawozach i nawożeniu nie wynika konieczność monitorowania ww. opłat, WIORiN powinien podjąć takie czynności,

⁶⁴ Zgodnie z art. 37 ust. 1 pkt 2 opłatę sankcyjną stanowi 100% kwoty należnej za sprzedane nawozy, nawozy oznaczone znakiem "NAWÓZ WE" lub środki wspomagające uprawę roślin, a w przypadku innej formy zbycia nawozów, nawozów oznaczonych znakiem "NAWÓZ WE" lub środków wspomagających uprawę roślin - 100% wartości korzyści majątkowej uzyskanej lub którą mógłby uzyskać za wprowadzone do obrotu nawozy, nawozy oznaczone znakiem "NAWÓZ WE" lub środki wspomagające uprawę roślin.

⁶⁵ WIORiN.7123.5.5.2022 z dnia 23 sierpnia 2022 r. oraz WIORiN.7123.5.6.2022 z 13 grudnia 2022 r.

⁶⁶ Ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2022 r. poz. 479, ze zm.).

w celu zweryfikowania, czy nie zaszła konieczność wszczęcia postępowania egzekucyjnego.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Pobierać próbki nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” oraz środków wspomagający uprawę roślin zgodnie z postanowieniami harmonogramów pobierania próbek, a na ewentualne odstępstwa od wymogów określonych w tych harmonogramach uzyskiwać zgodę GIORiN.
2. Podjąć działania zmierzające do zwrotu nienależnie nałożonych w sprawie nr WIORiN.7123.5.5.2022 kar grzywny i opłat, o których mowa w art. 38 i 41 ust. 1 lit. a ustawy o nawozach i nawożeniu.
3. Zlecać badania próbek nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” i środków wspomagających uprawę roślin w zakresie umożliwiającym weryfikację zgodności parametrów jakościowych i zanieczyszczeń z przepisami prawa oraz wynikającym z obowiązujących wytycznych GIORiN.
4. Zapewnić podejmowanie działań przewidzianych w przepisach prawa w przypadku stwierdzenia w kontroli WIORiN nieprawidłowości dotyczących oznaczenia producenta i nazwy produktu.
5. Dołączać do protokołów kontroli załączniki wymagane zarządzeniem nr 15/2020 Głównego Inspektora.
6. Zapewnić sporządzanie protokołów kontroli w okresie ważności upoważnienia do przeprowadzenia czynności kontrolnych, po otrzymaniu sprawozdań z wynikami badań próbek, a ponadto prawidłowe oznaczanie w tych dokumentach rodzaju przeprowadzanej kontroli.
7. Przekazywać pobrane próbki do odpowiednich laboratoriów bez zbędnej zwłoki.
8. Zapewnić prawidłowe określanie wysokości opłat sankcyjnych w wydawanych decyzjach.
9. Podjąć działania w celu zwrotu części opłaty za przeprowadzenie czynności kontrolnych i badań laboratoryjnych, którą pobrano w wysokości wyższej od należnej.
10. Zapewnić monitorowanie uiszczania opłat za wykonane czynności kontrolne i przeprowadzone badania laboratoryjne.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania

wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Gdańsk, dnia 10 maja 2023 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku

Dyrektor

Kontrolerzy
Małgorzata Chudzik
starszy inspektor kontroli państwowej

.....
podpis

p.o. WICEDYREKTOR DELEGATURY
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
w Gdańsku

z p.
.....
podpis

Radosław Sobuś
starszy inspektor kontroli państwowej

.....
podpis

LGD.410.003.01.2023

Gdańsk, dnia 05.05.2023 r.

UPOWAŻNIENIE

Upoważniam Panią Ewę Duskę- p.o. wicedyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Gdańsku do podpisania wystąpienia po kontroli P/23/070 – „Wprowadzanie do obrotu nawozów i środków wspomagających uprawę roślin” , przeprowadzonej w WOJEWÓDZKIM INSPEKTORACIE OCHRONY ROŚLIN I NASIENICTWA W GDAŃSKU.

p.o. DYREKTOR DELEGATURY
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
w Gdańsku
Tomasz Staboszowski
Tomasz Staboszowski

